

ÅRSBERETNING 2011

Elverum Kommunale Pensjonskasse

Elverum kommunale pensjonskasse

Årsberetning 2011

Formål

"Pensjonskassens formål er å yte pensjoner til medlemmene og andre pensjonsberettigede i overensstemmelse med bestemmelsene i hovedtariffavtale om pensjonsforhold." (Vedtekten § 1-1)

Elverum kommunale pensjonskasse ble opprettet i 1921 av Elverum kommune. Som gjensidig forsikringsselskap er den egen juridisk enhet med eget styre. Kontorsted er Elverum.

Resultat

Regnskapet i 2011 viser et overskudd på mill kr 1,43. Selv om resultatet i seg selv kan virke moderat med en forvaltningskapital på mill kr 531. har en stor grunn til å være fornøyd. Forvaltningskapitalen har økt med mill.kr 51,5 eller 10,5 % fra 2010. Dette er midler som i fremtiden skal komme medlemmene til gode ved å være grunnlag for pensjonsutbetalinger. Ut over pliktige avsetninger er det avsatt mill kr 8,2 til dekning av fremtidige forpliktelser overfor medlemmene (Premierereserve og premiefond). Det bidrar til at fremtidige premier vil øke mindre enn ved svakere resultat. Aktuar beregner årlig de beløp som er pliktig avsettes for å dekke disse utbetalingerne.

Bufferkapitalsituasjonen er god og gir fleksibilitet i finansmarkedet. På dette grunnlag har kapitalforvaltningsstrategien fra juni økt andel aksjer. Dette gir økt forventet avkastning.

Urealiserte gevinstene i kapitalmarkedet inntektsføres. I forhold til fordelingen av kapitalen (kundemidler og selskapsmidler), avsettes urealiserte gevinstene på kundemidler som forpliktelse (kursreguleringsfond) overfor sponsor (kunde/medlemsbedrift). Dette er en del av bufferkapitalen. Selv i et vanskelig år i finansmarkedet er «Kursreguleringsfondet» økt fra mill kr 11,9 til mill kr 13,2.

Premiefond er midler som medlemsbedriftene disponerer til dekning av forfalt premie. For medlemsbedriften vil premiefondet kunne bidra til å stabilisere pensjonspremien. For pensjonskassen er premiefondet en del av risikokapitalen som bidrar til økt fleksibilitet i finansforvaltningen, med mulighet til økt avkastning. Før endelig resultat er mill kr 8,2 tilført premiefondet.

Elverum kommunale pensjonskasse har ved utgangen av året 100 % dekningsgrad på pensjonsforpliktelser eller pliktige avsetninger. Tilleggsavsetninger dekker nesten 2 års rentegarantien og har i praksis maksimal funksjonell størrelse.

Pensjonskassen har tilfredsstillende egenkapital og god kapitaldekning. Egenkapital utgjør ved årsskiftet mill.kr 36 inklusive "Fond for urealiserte gevinstene" og Risikoutjevningsfond. Kapitaldekningen er beregnet til 13,3 % av vektet balanse ved utgangen av året. Egenkapitaldekning ved årets slutt er mill.kr 12,3 større enn kravet. Bufferkapital ved årets slutt er mill.kr 57,1. Stresstest viser at den skal kunne dekke et tap på inntil mill.kr 37,8, hvilket tilsvarer ett nytt vanskelig år som 2008.

Elverum kommunale pensjonskasse går inn i 2012 med god soliditet. Dette gir handlingsrom for å drive en god og fremtidsrettet kapitalforvaltning. Styret vurderer selskapets kapitalforhold som gode i forhold til risikoprofil og myndighetenes krav.

Fortsatt drift.

Pensjonsinnretninger er underlagt strenge regler for å tilfredsstille den langsiktige pensjonssparingen. Egenkapitalsituasjonen er tilfredsstillende.

På grunn av liten medlemsbestand vil administrasjonskostnadene være relativt høye. På grunn av lokal plassering og tilhørighet utfører pensjonskassen enkelte oppgaver som normalt påhviler medlemsbedriftene. Videre bidrar pensjonskassen til utvikling av en personalpolitikk, spesielt i kommunen,

Elverum kommunale pensjonskasse

Årsberetning 2011

som på lang sikt bidrar til lavere pensjonskostnader for medlemsbedriftene. Gjennom dette mener styret pensjonskassen er et godt instrument for medlemsbedriftene.

Regnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Forvaltning av porteføljen

Elverum kommunale pensjonskasse skal forvalte kapitalen etter reglene i forsikringslovgivningen med tilhørende forskrifter¹. Pensjonskassen har skriftlig strategi for forvaltning av kapitalen. Denne ajourføres årlig av styret. Forvaltningsstrategien er grunnlag for løpende rapportering og plassering av midler. Rapporteringen inneholder porteføljens utvikling i forhold til mandat (jf. forvaltningsstrategi), avkastning, lovbestemte krav til ansvarlig kapital og gjennomført bufferkapitalmåling og stresstest.

Aktivaklasse	Markeds-verdi	Faktisk allokering	Strategi	Min	Maks
Eiendom	33 000	6,3 %	7 %	0 %	10 %
Aksjefond	133 097	25,5 %	25 %	5 %	25 %
Norge	46 199	8,9 %	9 %	20 %	50 %
Utland	86 898	16,7 %	16 %	50 %	80 %
Obligasjonsfond	299 960	57,5 %	58 %	30 %	70 %
Hold til forfall	191 278	36,7 %	38 %	35 %	75 %
Omløp internasjonalt	108 682	20,8 %	20 %	5 %	25 %
Pengemarkedsfond	55 476	10,6 %	10 %	55 %	55 %
Klientmidler hos rådgiver	6	0,0 %			
Totalportefølje	521 539	100,0 %	100 %		

Tabellen vise handlingsrommet som er vedtatt for kapitalforvaltingen og aktuell fordeling.

Innenfor de overordnede rammer for forsvarlig sikkerhet, risikospredning og likviditet, skal pensjonskassen maksimere avkastningen av de forvaltede midler. Avkastningen skal sikre at pensjonskassen er i stand til å betjene pensjonsforpliktelsene. Den samlede risikobærende evne i form av bufferkapital, skal være tilstrekkelig. Risikoen måles gjennom stresstest fastsatt av Finanstilsynet. Stresstesten tar utgangspunkt i fall i aktuelle finansmarkeder.

Pensjonskassen har i 2011 gjennomført felles forvaltning av kollektiv- og selskapsporteføljen. Porteføljen forvaltes i fond valgt av styret etter råd fra ekstern kompetanse. Selskapsporteføljen omfatter plassering av egenkapitalen og likviditet i forbindelse med driften og utgjør 7,36 prosent av totalkapitalen. Dette utgjør det ”ikke-tekniske” regnskapet. Kollektiv- eller kundeporteføljens utgjør 92,64 % og danner grunnlaget for det ”tekniske regnskapet”. Fordelingen beregnes på grunnlag av inngående balanse. Fordelingene på porteføljene er for 2012 6,18 %. og 93,82 Prinsipielt er det korrekt å gjøre dette kontinuerlig, f. eks ved hver månedsavslutning. Siden en pensjonskasse er et gjensidig forsikringsselskap, eier medlemsbedriftene egenkapitalen og ingen part får fordeler eller ulemper over tid med en slik løsning.

¹ Forsikringsvirksomhetsloven, Forskrift om forsvarlig likviditetsstyring, forskrift om livsforsikringsselskapers og pensjonsforetaks kapitalforvaltning, forskrift om risikostyring og intern kontroll, Finansieringsvirksomhetsloven.

Elverum kommunale pensjonskasse

Årsberetning 2011

Beløp i hele 1000 kr.	2011	2010	2009	2008	2007
Finansresultat	22 249	25 514	32 563	-6 572	23 455
Driftskostnader	3 439	3 321	3 343	2 387	2 288
Kursreguleringsfond	13 206	11 755	3 964	0	11 379
Egenkapital	35 966	34 464	31 564	34 200	18 134
Forvaltningskapital	531 501	480 991	426 380	375 617	346 506
<hr/>					
Forholdstall i %					
Bokført avkastning	4,41	5,79	7,65	-1,75	6,77
Kapitaldekning	17,2	17,41	18,04	27,37	15,57
Dekningsgrad	100	100	100	100	100

Risiko

Kapitalforvalningsstrategien setter krav til avkastning. Pensjonskassen har i tidligere tider opplevd vesentlige tap med tilhørende reduksjon av egenkapital, bufferkapital og derved handlingsrom. Gjennom en forsiktig strategi har en bygget opp buffer og handlingsrom. Ved revidering av kapitalforvalningsstrategien i 2011 ønsket en å benytte handlingsrommet med sikte på å kunne øke forventet avkastning. Aksjeandelen ble derfor økt fra 15 til 25 %. Forvaltningen anses fremdeles som forsiktig, men en anser at bufferkapitalen med det første ikke vil være tilstrekkelig til å gjøre ytterligere endringer.

Lovverket setter en del klare rammebetingelser. Pensjonskassen kan normalt ikke være stor aktør i enkeltprosjekter. Dersom objektene delvis er finansiert ved lån, er pensjonskassens mulighet til å delta ytterligere begrenset. Pensjonskassen ser det derfor ikke tjenlig å være aktør i det lokale markedet.

Verdens finansmarkeder var preget av uro også i 2011. Ulik utvikling med generell økning i obligasjoner og verdifall i aksjer preger pensjonskassens resultater. Pensjonskassen handler i norske kroner, men internasjonale fond vil naturlig preges av variasjoner i valuta. Norske kroner svingte i 2011 mye både mot USD og Euro. Totalporteføljen for pensjonskassen har prestert noe mer enn de indeksene vi måler mot. Obligasjoner og aksjer ligger svakt under. Dette har sammenheng med at indeksene omfatter store selskaper som har gjort det bra. Et fond kan ikke være knyttet form mye opp mot enkeltselskaper. Fondene har derfor ikke hatt anledning til å ta del i denne utviklingen.

Premieinntekter

Beløp i hele 1000 kr.	2011	2010	2009	2008	2007
Arbeidsgiverpremie	44 069	41 097	31 155	34 909	29 047
Medlemspremie	4 911	4 510	4 052	3 732	3 291

Arbeidsgiverpremien er fastsatt i tråd med anbefalingene fra aktuar. Medlemspremien er tariffestet.

Reguleringspremien ble mill kr 4,8 høyere enn i 2010. Reguleringspremien er avhengig av forholdet mellom endringer i lønnsmassen og endringer i Folketrygdens grunnbeløp (G). Stor økning i lønnsgrunnlaget i forhold til endring i G, gir høy reguleringspremie. Generell økning i medlemsmasse og lønnsnivå, påvirker arbeidsgiverpremien med ca 5 mill kr.

Elverum kommunale pensjonskasse

Årsberetning 2011

Erstatninger og pensjonsutbetalinger

Medlemmer(antall)	2011	2010	2009	2008	2007
Aktive, grunnlag for premie	835	766	691	659	633
Fratrådte	946	902	894	837	805
Pensjonsutbetalinger (netto i 1000 kr)	16 354	14 256	13 574	12 968	11 964
Antall som mottar betaling	392	366	358	342	311

- Uførepensjonen er forholdsvis stabil. Etter en nedgang i 2010, har vi en tilsvarende økning i 2011.
- De nye reglene for alderspensjon førte i 2010 til en sterk økning i AFP i 2010. Økningen fortsetter ikke i 2011. Vi har på den positive siden registrert at enkelte som valgte AFP har gått tilbake i arbeid.
- Alderspensjonister øker både i antall og beløp. Dette er en naturlig sammenheng med medlemsbestanden og lønnsutvikling.

Det er vanskelig å forutsi endring i ytelsjer fra tjenestepensjonsordningen etter nye generelle regler i folketrygden fra 01.01.2011. Endringer i tjenestepensjonsordningene i offentlig sektor er foreløpig ikke forhandlet ferdig, i forhold til de generelle endringer som er gjort o pensjonsrettighetene i Norge.

Pensjonskassen legger vekt på et godt samarbeid med medlemsbedriftene for å tilrettelegge en god arbeidsgiverpolitikk. Gjennom dette ønsker en å oppnå god tilfredshet i arbeidssituasjonen med lavere grad av uførhet og behov for tidligpensjon som konsekvens. Et slikt arbeid vil generelt øke livskvaliteten til medlemmene og gi lavere kostnader til pensjon for pensjonskassen og derved grunnlag for lavere premie til medlemsbedriftene.

En analyse av kommunens ansettelsesstruktur og avtalen om deling av pensjonsordninger fra 1976 avdekket uoverensstemmelser mellom avtalen og praksis. I 2012 vil analysen medføre endringer i medlemsbestanden, som etter det en nå ser, vil gi en økning i vår medlemsbestand.

Forsikringsmessige avsetninger

Årets avsetninger til premiereserven følger hovedtrenden de siste årene, på ca 10%. Det er ikke oppdaget spesielle avvik i medlemsmassen og hovedtrenden for lønns og medlemsutvikling er avgjørende for avsetningen. I 2011 ble det stilt spørsmål ved rapportering av aldersgrense på en del stillinger i kommunen. I løpet av 2012 vil dette bli kontrollert. Dersom avviket er reelt, vil dette medføre behov for større avsetninger i 2012.

Organisasjon og ledelse.

Virksomheten er forankret i lov- og forskritsverk for finans- og forsikringsbransjen (Livsforsikringsselskap). Pensjonskassen er under generelt tilsyn av *Finanstilsynet* i henhold til lov og tilhørende forskrift.

Styret består av seks representanter med personlige vararepresentanter, herav minst en som ikke er medlem elle har tilknytning medlemsbedriftene. 4 velges av Elverum kommunestyre, 2 velges av og blant medlemmene. Styret velges for samme periode som kommunestyret. Det er behandlet 64 saker i 8 styremøter.

- Revisor as er pensjonskassens revisor.
- Lillevold & Partners as er pensjonskassens aktuar og forsikringstekniske konsulent.
- Grieg investor AS er rådgiver for pensjonskassen vedrørende kapitalforvaltning.

Elverum kommunale pensjonskasse

Årsberetning 2011

Administrasjon

Pensjonskassen er ledet av daglig leder i 100 prosent stilling.

Arbeidsmiljø m.m.

Pensjonskassen har et godt arbeidsmiljø.

Det har ikke vært skader, ulykke, eller sykefravær.

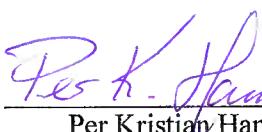
Virksomheten forurensrer ikke det ytre miljø. Kapitalforvaltningen bygger på samme etiske rammer som statens pensjonsfond utland. Gjennom dette bidrar også kapitalforvaltningen generelt til styrking av arbeidsmiljø og ytre miljø.

Virksomheten legger ved rekruttering vekt på at kjønnene ikke diskrimineres. Pensjonskassens styre består av 3 menn og 3 kvinner. En ønsker til enhver tid at styret er sammensatt av en bred kompetanse som er nyttig for virksomhetens totale engasjement.

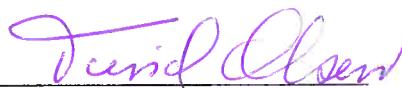
Internkontroll

Forskrift om risikostyring og internkontroll av 22. september 2008 med virkning fra 1. januar 2009 endrer fokus fra kontroll og dokumentasjon til risikostyring. Pensjonskasseforeningen har utarbeidet bransjestandard for pensjonskasser. Gjennom 2010 har vi tilpasset standarden til vår virksomhet. Første rapportering ble foretatt i februar 2011. Videre utvikling vil påvirkes av den til enhver tid aktuelle risikoanalyesen. Styrets fordeler områdene på sine møter for å sikre kontinuitet i arbeidet.

Elverum, den 19. mars 2012.

Per Kristian Hammer
styreleder

Turid Olsen
styremedlem

Dag Martin Bakken
styremedlem

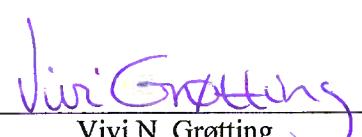
OIC. PKH

Toril Lersveen
styremedlem

Ole G. Stenbrenden
styremedlem

Vivi N. Grøtting
styremedlem

Trond Rønning
daglig leder

Elverum Kommunale Pensjonskasse

Resultatregnskap - 2011

Tall i hele tusen

	Note	2011	2010
Premieinntekter			
Forfalte premier brutto	10	(48 165)	(45 987)
- Avgitt gjenforsikringspremie		75	75
Sum premieinntekter for egen regning		(48 090)	(45 911)
Netto inntekter fra investeringer - Kollektivporteføljen			
Renteinntekter og utbytte mv på finansielle eiendeler		(7 989)	(6 449)
Netto driftsinntekter fra eiendom		(1 456)	(1 095)
Verdiendringer på investeringer		(8 391)	(7 167)
Realisert gevinst og tap på investeringer		(2 774)	(8 980)
Sum netto inntekter fra investeringer - Kollektivporteføljen	9	(20 611)	(23 691)
Pensjoner (Erstatninger)	11	16 354	14 256
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktfastsatte			
Endring i premiereserve		39 758	31 663
Endring i tilleggsavsetninger		-	11 788
Endring i kursreguleringsfond		1 338	7 905
Endring i premiefond	5	299	214
Sum resultatførte forsikringsforpliktelser - kontraktfastsatte	6	41 395	51 570
Milder tilordnet forsikringskontraktene - kontraktfastesatte	1/5	-	
Overskudd på avkastningsresultat		6 312	
Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene		1 871	
Forsikringsrelaterte driftskostnader			
Forvaltningskostnader	14	793	702
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader		3 186	2 448
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		12 161	3 150
Resultat av teknisk regnskap		1 210	(626)
Netto inntekter fra investeringer - Selskapsporteføljen			
Renteinntekter og utbytte mv på finansielle eiendeler		(635)	(530)
Netto driftsinntekter fra eiendom		(116)	(90)
Verdiendringer på investeringer		(667)	(589)
Realisert gevinst og tap på investeringer		(220)	(738)
Sum netto inntekter fra investeringer - Selskapsporteføljen	9	(1 638)	(1 946)
Andre inntekter		(1 451)	(621)
Forvaltningskostnader og andre kostnader			
Forvaltningskostnader	14	63	58
Andre kostnader		253	201
Resultat av ikke-teknisk regnskap		(2 772)	(2 308)
Resultat før skattekostnad		(1 563)	(2 934)
Skattekostnader	17	31	65
Renter på skatt		-	1
Resultat før andre resultatkomponenter		(1 531)	(2 868)
Gevinst/Tap på finansielle eiendeler tilgjengelig for salg		103	609
Totalresultat		(1 428)	(2 259)

Elverum kommunale pensjonskasse

Balanse - 2011

Tall i hele tusen

	Note	2011	2010
Eiendeler			
		Selskapsporteføljen	
Investeringer -			
Bygninger og andre faste eiendommer	2	2 429	1 898
Investering som måles til amortisert kost			
Finansielle eiendeler som holdes til forfall		11 058	11 456
Utlån og fordringer		2 995	
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og ander		9 792	21 295
Obligasjoner/verdipapirer med fast avkastning		12 085	
Sum investeringer	3	<u>38 360</u>	<u>34 649</u>
Fordringer			
Knyttet til premieinntekter		601	929
Andre		-	-
Sum fordringer	4	<u>601</u>	<u>929</u>
Andre eiendeler (bank)		<u>167</u>	<u>930</u>
Forskuddsbetalte kostnader/opptjente ikke mottatt inntekt		-	-
Sum eiendeler i selskapsporteføljen		<u>39 128</u>	<u>36 507</u>
 Kollektivporteføljen			
Investeringer -			
Bygninger og andre faste eiendommer	2	30 571	23 103
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
Investeringer som holdes til forfall		139 151	139 481
Utlån og fordringer		37 692	
Eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og ander		123 225	259 272
Obligasjoner/verdipapirer med fast avkastning		152 072	
Utlån og fordringer		7 562	11 308
Bankinnskudd		2 099	11 320
Sum investeringer i kollektivporteføljen	3	<u>492 373</u>	<u>444 484</u>
Sum eiendeler i kundeporteføljene		<u>492 373</u>	<u>444 484</u>
Sum Eiendeler	8	<u>531 501</u>	<u>480 991</u>

Elverum Kommunale Pensjonskasse

Balanse - 2011

Tall i hele tusen

Egenkapital og forpliktelser

	Note	2011	2010
Egenkapital			
Innskutt egenkapital		(46 202)	(46 202)
Opptjent egenkapital			
Risikoutgjevningsfond		(4 000)	(3 362)
Fond for urealiserte gevinst		(1 079)	(975)
Annen opptjent egenkapital		15 316	16 106
Sum opptjent egenkapital		<u>10 237</u>	<u>11 769</u>
Sum egenkapital		<u>(35 966)</u>	<u>(34 433)</u>
Forsikringsforpliktelser i livsforsikring -kontraktsfastsatte forpliktelser			
Premiereserve		(431 615)	(391 694)
Premiereserve 2		(5 000)	
Administrasjonsfond		(8 821)	(9 476)
Kursreguleringsfond		(13 206)	(11 869)
Tilleggsavsetning		(22 788)	(22 788)
Premiefond	5	(13 238)	(9 756)
Sum forsikringsforpliktelser	6	<u>(494 668)</u>	<u>(445 582)</u>
Andre forpliktelser			
Forpliktelser ved skatt	17	(32)	
Andre avsetninger for forpliktelser	7	<u>(836)</u>	<u>(976)</u>
Sum Andre forpliktelser		<u>(867)</u>	<u>(976)</u>
Sum egenkapital og forpliktelser		<u>(531 501)</u>	<u>(480 991)</u>

Elverum, 19.03.2012

Per Kristian Hammer (styreleder)

Turid Olsen

Dag Martin Bakken

Torill Nersveen

OIC.
PKL

Ole G. Stenbrenden (styremedlem)

Vivi N. Grøtting (styremedlem)

Trond Rønning (daglig leder)

Elverum Kommunale Pensjonskasse

Driftsaktiviteter	2011	2010
Premieinnbetalinger	49 124	46 607
Endring fordringer	4 075	-11 288
Andre periodiseringer	0	0
Leverandørkostnader	-2 595	-2 001
Lønn og honorarer	-1 774	-1 483
Pensjoner	-16 354	-14 256
Endring kortsiktig gjeld	-109	174
Skatt	-32	-65
Rentekostnader skatt	0	-1
Sum	32 335	17 687
 Investeringsaktiviteter		
Salg/Kjøp aksjer og obligasjoner	-54 715	-30 839
Endring fordringer	0	0
Inntekter eiendom	1 572	1 185
Renter bankinnskudd	140	146
Renter av obligasjoner	8 484	6 832
Endring balanseførte renter	-795	-785
Rentekostnader	0	0
Realiserte gevinst	2 995	9 718
Sum	-42 319	-13 742
 Endring bank	 9 984	 3 945

Elverum Kommunale Pensjonskasse

Noter 2011

Tall i hele tusen.

Note	Regnskapsprinsipper	12
Note 1	Resultatanalyse	13
Note 2	Eiendom	14
Note 3	Finansielle instrumenter	14
	Finansielle Instrumenter – Risiko	15
Note 4	Fordringer	15
Note 5	Premiefond	16
Note 6	Forsikringsforpliktelser	16
Note 7	Kortsiktige forpliktelser	16
Note 8	Kapitaldekning og solvensmargin	17
Note 9	Kapitallavkastning	18
Note 10	Forfalte premieinntekter	18
	Beskrivelse av pensjonsordningene:	18
	Medlemmer i ordningen	18
Note 11	Erstatninger	19
Note 13	Flytting av virksomheter	19
Note 14	Lønn og generelle administrasjonskostnader	19
Note 15	Ytelser og lån til ledende ansatte m.v.	20
Note 16	Transaksjoner med nærliggende parter	20
Note 17	Skattekostnad	21

Elverum Kommunale Pensjonskasse

Noter 2011

Tall i hele tusen.

Note Regnskapsprinsipper

Elverum kommunale pensjonskasses resultatregnskap består av et teknisk og et ikke teknisk regnskap med hver sine resultatbegreper. I tillegg fremkommer en resultatanalyse i note 1

Generelt om regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er avlagt i samsvar med Lov om årsregnskap mv. av 17.06.1998 nr. 56 (RL)

Forskrift om årsregnskap m.m. for pensjonsforetak av 20.12.2011 jf. RL § 10-1, tredje ledd.

Forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder av 21.01.08 nr. 57, jf. RL § 39 femte ledd.

Forskriften § 7-3 første ledd hjemler forenklet krav til noter. Adgangen er benyttet da vi anser at dette ikke svekker regnskapsinformasjonen.

Finansielle eiendeler

Felles forvaltning

Elverum kommunale pensjonskasse har valgt å gjennomføre felles forvaltning av selskaps- og kollektivporteføljen fra og med 2008. Avkastningen er i resultatregnskapet fordelt i henhold til fordeling mellom porteføljene i balansen ved inngangen til året.

Investeringseiendom

Investeringseiendommer verdsettes til virkelig verdi i henhold til takst.

Obligasjoner som holdes til forfall.

Obligasjoner som holdes til forfall vurderes til amortisert kost ved bruk av effektiv rente metoden.

Ikke realisert gevinst på finansielle eiendeler holdt for omsetning

Aksjer, andeler, obligasjoner og andre verdipapirer som holdes for omsetning vurderes til virkelig verdi på balansedagen. Urealiserte kursgevinster på finansielle omløpsmidler føres etter forsiktigheitsprinsippet til fond.

Fordringer

Premiefordringer og andre fordringer er balanseført til virkelig verdi og nedskrives ved sannsynlige tap.

Avsetninger

Premiereserven utgjør den forsikringstekniske kontantverdien av pensjonsrettigheter opptjent på beregningstidspunktet. Beregningen foretas av pensjonskassens aktuar, og inkluderer avsetning for administrasjonsreserve og IBNR¹/RBNS²-avsetninger.

Administrasjonsfond skal dekke betjening av opptjente rettigheter hvor premiebetaling er opphört.

Tilleggsavsetninger representerer en forsikringsmessig buffer som kan brukes til å dekke manglende finansiell avkasting over 0 % opp til rentegarantien. Tilleggsavsetningen føres i resultatregnskapet som en pliktig avsetning i motsetning til resultatanvendelse.

Premiefondet utgjør en del av bufferkapitalen og bidrar til økt fleksibilitet i kapitalforvaltningen. Premiefondet kan anvendes av sponsor til å dekke fastsatt premie. Midlene tilføres årlig samme garanterte rente som premiereserven.

Risikoutjevningsfond er avsetninger av overskudd på risikoresultat som kan anvendes ved negativ finansavkastning..

Kursreguleringsfond er avsatte ikke realiserte gevinster. Fondet er med å danne bufferkapital.

¹ Hendelser som har skjedd, men ikke rapportert

² Hendelser som er rapportert, men ikke avgjort

Elverum Kommunale Pensjonskasse

Noter 2011

Tall i hele tusen.

Fond for urealiserte gevinst er selskapsporteføljens del av kursreserven. Det hersker noe uenighet i bransjen om dette skal vises særskilt eller skal inngå i opptjent egenkapital.

Pensjonsforpliktelser egne ansatte

Pensjonskassens ansatte omfattes av kollektiv pensjonsordning som er ytelsesbasert i henhold til gjeldende tariffavtale i offentlig sektor.

Årets pensjonskostnad tilsvarer betalt arbeidsgiverpremie, korrigert for estimert endring i påløpt forpliktelse med fradrag for tilordnet andel av EKPs totale forsikringsfond beregnet etter Norsk Regnskapsstandard for pensjonskostnader. I påløpte forpliktelser inngår forsikrede AFP-ytelser.

Skatt

Pensjonskasser skattlegges etter samme regelverk som gjensidige livsforsikringsselskaper.

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet med en nominell sats på 28 % på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt skattemessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverseres eller kan reverseres i samme periode, er utlignet. Netto utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at denne kan bli benyttet.

Pensjonskassen legges 0,3 % formuesskatt av ligningsmessig netto formue.

Note 1 Resultatanalyse

Pensjonskassen forholder seg til resultat på flere nivåer og områder. De forskjellige resultatelementene skal dekkes eller disponeres ut fra gitte regler.

Administrasjonsresultat:	2011	2010
Innbetalt beregnet administrasjonspremie 1,46%	3 163	2 832
Rentegarantipremie, 0,32%	816	
- bokførte kostnader	(4 295)	(3 409)
+ Frigjort administrasjonsfond	655	627
Sum	339	50

Avkastningsresultat:	2011	2010
Bokført avkastning	22 248	25 514
Avsatt til kursregulering	(1 441)	
Garantert rente til premiefond	(299)	(214)
Avkastningsgaranti	(13 692)	(11 857)
Renteresultat	6 816	13 443

Forsikrede er garantert en avkastning på midlene som skal dekke fremtidige utbetalinger (premiereserve og premiefond). For tiden er denne satt til 3 %. Avkastning mellom 0% og rentegarantien kan dekkes gjennom bruk av Tilleggsavsetninger. Negativ avkastning dekkes av egenkapital, primært Risikoutjevningsfond.

Risikoresultat:	2011	2010
Resultat før tilleggsavsetninger	9 611	18 886
Administrasjonsresultat	(339)	(50)
Renteresultat	(6 816)	(13 443)
Sum	2 456	5 393

Elverum Kommunale Pensjonskasse

Noter 2011

Tall i hele tusen.

Pensjonskassens regnskap består av to deler. Den tekniske delen forholder seg til de begunstigedes midler (nåværende og fremtidige pensjonister). Resultatet i tabellen fremkommer før anvendelse av tilgjengelige midler. Premieinntekter og avkastning på finansielle eiendeler betjener kostnader til økning av fond, erstatninger og administrasjon av pensjonsordningen. Renteresultatet er dekket gjennom bruk av risikoutjevningsfondet, resterende fremføres til totalresultat.

Note 2 Eiendom

Elverum kommunale pensjonskasse overtok deler av eiendommen Amundsengården, St. Olavsgt. 4, i 2005. Pensjonskassen har sine kontorer i bygget. Disse arealene utgjør en uvesentlig andel av det totale arealet. Med bakgrunn i dette er gården kategorisert som investeringseiendom. Verdi fastsettes til virkelig i henhold til IAS 40. Virkelig verdi skal fastsettes årlig.

Taksten er gjennomført av frittstående og uavhengig takstmann som ikke har noen bindinger til andre aktører i eiendomsbransjen. Verditaksten er utført i henhold til Norges Takserings Forbunds regler NS 3451 og NS 3940, og basert på visuell befaring uten inngrep i byggverket, supplert med enkle målinger. Normalleie er lagt til grunn. Ved beregning av tomtareal er arealet mellom bygning og gate, samt grunnflate på bygningen tatt med. Grunnlaget for verdifastsettelsen er en tomteverdi på 1 450 og en kapitalisert verdi på 2 378. Brutto årlig leieverdi er fastsatt til 2 522.

Lokalene er leid ut på kontrakt med kommunen som løper til 2025. Lokalene er tilpasset av leietaker for eget behov. Leietaker er ansvarlig for vedlikehold. En anser ikke fare for bortfall av leieinntekter.

Eiendommen er taksert i 2011.

Avskr.objekt	Anskaffet:	Årets tilg/avg:	Kostpris:	Årets regulering:	Bokført verdi:
Amundsengården, St. Olavsgt 4	2005	-	25 000	8 000	33 000
Kollektivporteføljen					30 571
Selskapsporteføljen					2 429
Sum fordelt					33 000

Note 3 Finansielle instrumenter

Pensjonskassens portefølje består ved årsskiftet av følgende eiendeler:

Eiendeler	Bokført verdi	Kostpris	Markeds-verdi	Andel av porteføljen	Avkastn. i %
Eiendom	33 000	25 000	33 000	6,3	36,8
Obligasjoner holdt til forfall	150 209	147 661	151 116	28,8	4,5
Lån og fordringer	40 687	40 687	40 687	7,8	
Aksjefond - omsestning - Norske	46 120	41 792	46 120	8,9	-15,6
Aksjefond - omsestning - Internasj.	86 898	81 345	86 898	16,7	-1,1
Obligasjonsfond - omsetning - Internas.	108 682	105 238	108 682	20,9	7,4
Likviditet/pengemarked	55 475	54 515	55 475	10,6	3
Sum	521 072	496 238	521 978	100,0	4,4

Avkastning er inkludert verdijustering og utbetalt dividende.

Elverum Kommunale Pensjonskasse

Noter 2011

Tall i hele tusen.

Fordeling mellom porteføljen

Til fordeling jf tabellen over:	521 072
Selskapsporteføljen, sum investeringer	38 360
Kollektivporteføljen	482 712
Tillagt:	
Utlån og fordringer	7 562
Baninnskudd	2 099
Sum eiendeler i kollektivporteføljen	492 373

Med unntak av eiendom (se note 2) er markedsverdi bestemt av aktive markeder.

Finansielle Instrumenter – Risiko

Kapitalforvaltningsstrategien fastsetter at risikoen skal være moderat. Pensjonskassen er liten og besitter derfor ikke kapasitet til å opprettholde egen kompetanse til forvaltning. Etter revideringen av strategi juni 2011 benyttes følgende klasser:

- Obligasjoner som holdes til forfall og Lån og fordringer
- Internasjonale obligasjoner
- Norske aksjer
- Internasjonale aksjer
- Norsk pengemarked

Med unntak av Obligasjoner som holdes til forfall og Lån og fordringer er pensjonskassen kun representert i fond. Hver klasse består for tiden av 3 til 5 fond. Det benyttes både indeks fond og aktivt forvaltede fond.

Kreditrisikoen søkes minimert gjennom forvaltning i etablerte fond løpende omsetning og derved prising i markedet. Åpne fond gir også lav likviditetsrisiko. For å få motsykliske fond og derigjennom stabilisere avkastningen, velges forvaltere med varierende profil.

Obligasjoner og aksjer er i stor grad negativt korrelerte og bidrar derved til å reduserer renterisikoen.

Obligasjoner som holdes til forfall og Lån og fordringer er også elementer som anvendes for å redusere risikoen for løpende svingninger i porteføljen. Det gjennomføres en diskret forvaltning på området av eksterne forvalter. Instrumentene skal i seg selv innebære lav kreditrisiko. Porteføljen er liten grad utsatt for valutarisiko, da den enkelte forvalter valutasikrer.

Måling av risiko gjøres gjennom ekstrapolering av historiske data og beregning av forventet avkastning og sannsynlig svingning.

Note 4 Fordringer

Fordringer framkommer slik:

	2 011	2 010
Medlemsbedrifter	8 163	12 237
Aandre fordringer Elverum kommune	-	-
For meget utbetalt pensjon	-	-
Fordringer på forvaltere/VP foretak	-	-
Sum	8 163	12 237

Elverum Kommunale Pensjonskasse

Noter 2011

Tall i hele tusen.

Note 5 Premiefond

Bevegelser på premiefondet:

	2011	2010	2009
Inngående balanse	9 756	9 542	14 357
Årets innbetalinger	-	(4 800)	(5 199)
Uttak i løpet av året	299	214	384
Garantert rente	3 %	3 %	3 %
Sats garantert rente	3 %	3 %	3 %
Saldo før resultatdisponering	10 055	4 956	9 542
Årets avsetning	3 183	4800	
Utgående balanse	13 238	9 756	9 542
Årets premie, jf note 10	48 980	51 407	40 405
Fondets størrelse i forhold til årets premie	27 %	19 %	24 %

Note 6 Forsikringsforpliktelser

Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	Premie- reserve	Admin. fond	Tilleggs- Avsetnin	Premie- fond	Kursreg. fond	Total	Risiko- utjevn.fo
Inngående balanse	391 694	9 476	22 788	9 756	11 869	445 582	3 362
Resultatførte avsetninger	39 921	(655)	-	299	1 337	40 902	638
Resultattilordning	5 000			3 183		8 183	
Utgående balanse	436 615	8 821	22 788	13 238	13 206	494 667	4 000

Dekningsgraden for pliktige avsetninger er 100 %.

Note 7 Kortsiktige forpliktelser

	2011	2010
Gjeld til andre	170	266
Betalbar skatt	32	40
Forskuddstrekk	517	474
Arbeidsgiveravgift, fordelt	93	100
Arbeidsgiveravgift avsatt, feriepenger	7	12
Feriepenger, avsatt	49	84
Sum	867	976

Elverum Kommunale Pensjonskasse

Noter 2011

Tall i hele tusen.

Note 8 Kapitaldekning og solvensmargin

Type eiendeler	Bokf. verdi-11	Vektet verdi-11	Vekting	Bokf. verdi-10	Vektet verdi-10
Bankinnskudd, drift	2 260	452	20	11 199	2 240
Bankinnskudd, skattetrekk og forvaltning	6	1	20	1 050	210
Utenlandsk obligasjoner, hold til forfall	18 346	0	0	13 903	-
Statsobligasjoner, holdt til forfall	16 499	0	0	26 643	-
Obligasjoner for øvrig holdt til forfall	156 052	31 210	20	110 391	22 078
Aksjer og andeler	133 018	133 018	100	81 167	81 167
Eiendom	33 000	33 000	100	25 000	25 000
Obligasjonsfond	108 682	21 736	20	110 407	22 081
Pengemarkedsfond	55 475	11 095	20	88 995	17 799
Fordringer sponsor	8 163	1 633	20	12 237	2 447
Fordringer andre	0	0	20	-	-
Sum	531 501	232 146		480 991	173 022

Vektet egenkapital er **232 203**. Krav til minste kapitaldekning (8 %) av dette er **18 576**.

Bokført egenkapital er på i alt **35 966**. Uten risikoutjevningsfond og Fond for urealiserte gevinst er egenkapitalen **30 887**. Ved beregning av kapitaldekning inkluderes ikke disse da de har begrensninger i anvendelse.

Dette tilsvarer en kapitaldekning på **13,3 %**. Kapitaldekningen 31.12.10 var 17,4 %. Endringen skyldes i hovedsak endring i kapitalforvalningsstrategi.

Bufferkapital:

	2011	2010
Egenkapital ut over kapitaldekning 8%	12 311	16 247
Premiefond	13 238	9 746
Tilleggsavsetning - 1 års rentegaranti	14 128	12 328
Kursreguleringsreserve	13 206	11 869
Sum	52 883	50 190

Bufferkapitalen skal kunne dekke et fall i markedsverdien tilsvarende:

	2011	2010
30% verdifall på norske aksjer	13 836	9 923
20% verdifall på utenlandske aksjer	17 380	9 618
2% økning i rente på rentepapirer	3 283	3 986
10% verdifall på eiendom	3 300	2 500
Sum	37 799	26 027

Solvensmargin

I henhold til rapporteringsstandard til Finanstilsynet er Solvensmarginkravet for pensjonskassen 18 558. Solvensmarginkapitalen er 49 360. Dette utgjør Solvensmarginkapital i prosent av solvensmarginkrav på 266,0 %.

Elverum Kommunale Pensjonskasse

Noter 2011

Tall i hele tusen.

Note 9 Kapitalavkastning

	2011	2010	2009	2008	2007
Bokført totalavkastning i %	4,40	5,79	7,64	(1,75)	6,77
<i>Bokført totalavkastning i kroner totalt</i>	<i>22 249</i>	<i>25 514</i>	<i>32 563</i>	<i>(6 572)</i>	<i>23 455</i>
Kollektivporteføljen	20 611				
Selskapsporteføljen	1 638				
<i>Sum eiendeler</i>	<i>531 501</i>	<i>480 991</i>	<i>426 380</i>	<i>375 617</i>	<i>346 506</i>

Note 10 Pensjonsordningen

Forfalte premier

Pensjonskassens styre fastsetter årlig premiesatsen i pensjonsordningen etter anbefaling fra ansvarlig aktuar. Etter de nye bestemmelser om innkreving av reguleringspremie har arbeidsgiverpremien for 2010 vært på 12,7 %. Selskapene i Elverum Energiverk as har fått redusert premie på grunn av AFP ved medlemskap i NHO og har hatt en arbeidsgiverpremie på 9,02 %. Reguleringspremien er innkrevd i forbindelse med lønns- og G-reguleringen pr. 01.05.2011. Medlemspremien er som tidligere 2 %.

Forfalte premier i alt:

	2011	2010
Arbeidsgiverpremie	25 206	27 988
Medlemspremie	4 911	4 510
Reguleringspremie	18 863	18 909
Sum forfalte premier	48 980	51 407
- Premie rentegaranti	816	621
- Dekket av premiefondet	-	4 800
Resultatført premie i teknisk regskap	48 165	45 987

Beskrivelse av pensjonsordningene:

Pensjonsordningen omfatter alle ansatte i Elverum Energi AS, Elverum Fjernvarme AS, Elverum Nett AS, Midt-Hedmark Brann og Redningsvesen IKS og Elverum kommunale pensjonskasse. Elverum kommunes ansatte som ikke har pliktig medlemskap i Statens Pensjonskasse eller KLP er omfattet av ordningen.

Pensjonen er ytelsesbasert med netto garanti på 66 % av sluttlønn samordnet med folketrygden. Avtalen er i henhold til KS-tariffområde.

Medlemmer i ordningen

	2011	2010
Aktive	835	766
Fratråde med rett	946	902
Fratårde med rett	261	259
Uførepensjonister	132	123
Alderspensjonister	171	158
Etterlattepensjonister	49	47
Barnepensjonister	29	20
Avtalefestet pensjon	18	11
Sum	2441	2286

Medlemspremie dekkes av 2% av brutto lønn som er pensjonsgivende.

Elverum Kommunale Pensjonskasse

Noter 2011

Tall i hele tusen.

Endringer i forutsetninger

Ved redusert dødelighet på 10 % vil premiereserven øke med 12 000. En økning i uførehypotheten på 15 % vil kreve en økning i premiereserven på 3 000.

Redusert dødelighet er forhold som verken pensjonskassen eller sponsor kan påvirke. Antall uføre de siste 3 årene har derimot ligget under aktuars forventning. For 2012 er det gitt tillatelse til å anvende lavere uføregrunnlag enn tidligere i premiefastsettingen. Siden grunnlagsdata i pensjonskassen i seg selv er små, er det anvendt forventninger tilsvarende et større norsk livselskap.

Note 11 Erstatninger

Utbetalte erstatninger (pensjoner):

	2 011	2 010
Alderspensjon	9 010	8 396
AFP pensjon	3 748	2 129
Arbeidsgiveravgift	353	
Uførepensjon	4 563	4 029
Etterlattepensjon	2 018	1 655
Barnepensjon	88	130
Skattefri pensjon i dødsmåned		122
Utbetalte rettigheter gjennom andre pensjonskasser	893	734
Utbetalte rettigheter refundert av andre pensjonskasser	(1 332)	(1 540)
Refundert forskutterte pensjoner	(2 988)	(1 398)
Sum	16 354	14 256

Note 13 Flytting av virksomheter

Elverum kommunale pensjonskasse har i 2011 ikke overtatt pensjonsansvar fra andre pensjonsinnretninger som medfører flytting av reserver. Der er ikke avgitt reserver ved at virksomheter har flyttet pensjonsordningen ut av virksomheten.

Note 14 Lønn og generelle administrasjonskostnader

	2 011	2 010
Lønn og styrehonorarer	1 774	1 483
Konsulenthonorar	715	81
Lisenser/ IT kostnader	201	170
Kontorkostnader	110	125
Kurs, reise m.v.	22	39
Regnskapsmessig revisjon	113	112
Forsikringsmessig revisjon	288	520
Medlemsavgifter m.v.	92	61
Husleie	69	33
Andre utgifter	56	25
Sum	3 439	2 649
 Kollektivporteføljen	3 186	2 448
Selskapsporteføljen	253	201
Sum fordelt	3 439	2 649

Elverum Kommunale Pensjonskasse

Noter 2011

Tall i hele tusen.

Ansatte er medlemmer i pensjonskassen på vanlige vilkår. Lønn og styrehonorar inkluderer ikke forsikret AFP for egne ansatte. 1 årsverk i 12 måneder og $\frac{1}{2}$ årsverk i 10 måneder. Se for øvrig resultatanalyse Note 1.

Det har i 2011 vært 1 ansatt i pensjonskassen

Note 15 Ytelser og lån til ledende ansatte mv.

	Lønn	Revisjon	Honorar	
Daglig leder	413			Styret godtgjøres i henhold til grunnbeløpet (G) i Folketrygden jf. sak 14/2000.
Styreleder			103	1 G for leder, 1/2 G for øvrige. I tillegg tilstås 4 % av G per møte jf. sak 27/08.
Styremedlem 1			61	
Styremedlem 2			61	
Styremedlem 3			64	Ansatte har pensjonsrettigheter i tillegg til det oppgitte på samme vilkår som medlemmene.
Styremedlem 4			68	Daglig leder er tilstått kr 1 000 i telefongodtgjørelse.
Styremedlem 5			64	
Revisor		76	36	Det er ikke gitt lån eller garantier til daglig leder eller medlemmer av styret.
Aktuar			288	

Daglig leder var i begynnelsen av året tilsatt i $\frac{1}{2}$ stilling. Årslønn i full stilling er fastsatt til 525.

Note 16 Transaksjoner med nærmiljøende parter

	Inntekter	Kostnader
Elverum kommune		
Ordinær premie:	25 495	
Reguleringspremie	14 643	
AFP 62-64	1 875	
Leie lokaler inkl IKT		110
Midt-hedmark brann og redning		
AFP 62-64	258	
	42 271	110

Elverum Kommunale Pensjonskasse

Noter 2011

Tall i hele tusen.

Note 17 Skattekostnad

Årets skattekostnad fremkommer slik:

	2010	2009
Resultat før skatt	2 324	727
Renter skatt	1	0
Regnskapsmessig gevinst aksjer og andre verdipapirer	-9 718	-11 492
Skattemessig gevinst aksjer og andre verdipapirer	6 518	15 067
3% av netto skattefrie inntekter etter fritaksmetoden	96	7
Endring midlertidige forskjeller	-1 371	-1 243
Skattemessig resultat	-2 150	3 066
28% betalbar skatt	0	0
 Utsatt skatt		
Forskjell i driftsmidler	-3 486	-2 344
Forskjell i forpliktelser	1 019	1 249
Forskjell mellom skattemessig verdi og regnskapsmessig verdi aksjer og andre verdipapirer	-1 269	1 666
Fremførbart underskudd	36 396	34 246
Grunnlag utsatt skattefordel	32 660	34 817
28% utsatt skattefordel - ikke regnskapsført	9 179	9 749
 Formuesskatt		
Sum bruttoformue iflg regnskap	480 991	426 380
Regnskapsmessig verdi eiendommer	-25 000	-25 000
Skattemessig verdi eiendommer	5 019	7 582
Regnskapsmessig verdi obligasjoner holdt til forfall	-150 937	-111 795
Skattemessig verdi obligasjoner holdt til forfall	149 668	110 490
Gjeld (regnskapsmessig=skattemessig)	-446 405	-394 187
Skattemessig formue	13 336	13 470
0,3% formuesskatt	40	15
 Årets skattekostnad		
For lite avsatt skatt i fjor	25	
Formuesskatt	40	15
Sum skattekostnad	65	15